

בעניין: [REDACTED]

נגד

מנהל אגף בכיר מעונות יום ומשפחתונים לגיל הרך (הממונה).

החלטה-עיכוב ביצוע

בפני בקשה לעיכוב החלטת הממונה לפי ס' 55 לחוק הפיקוח על מעונות יום לפעוטות, התשע"ט-2018 (להלן – חוק הפיקוח) על החלטת הממונה מיום 25 ביוני 2023 שלא לאשר העסקת עובדות במעון יום " [REDACTED] " המנוהל על ידי העוררת (להלן – העובדת).

המדובר בשתי עובדות בכיתת התינוקות במעון, בעלות ותק דומה במעון, ונוסח החלטת הממונה ביחס לכל אחת מהן – זהה. גם הטענות העיקריות בבקשה לעיכוב ביצוע זהות. משכך, לפחות לשלב זה, הבקשות יידונו במאוחד.

לגבי דחיפות עיכוב הביצוע נטען בבקשה, כי עיכוב הביצוע נדרש כדי לאפשר את השלמת שנה"ל הנוכחית.

עוד יצוין, כפי שצוין בהחלטות קודמות של הוועדה, שיש דחיפות בקבלת החלטות בתקופה של היערכות לשנת הלימודים הבאה, שכן העובדות והמעונות זקוקים בתקופה זו למידה מינימלית של וודאות וממילא מדובר בפגיעה בחופש העיסוק של עובדות במקצוע ששכר נמוך בצידו.

רקע

החלטת הממונה ביחס עובדת אחת התקבלה לאחר "שהוברר כי קיים מידע פלילי" על שמה "בגין תקיפה סתם – קטין ע"י אחראי" (להלן – עובדת 1); וביחס השנייה לאחר "שהוברר כי קיים מידע פלילי" על שמה "בגין התעללות פיזית/נפשית של אחראי בקטין" (להלן – עובדת 2), כך לפי סעיף 2 בכל אחת מההחלטות. לפי תדפיס מידע פלילי מיום 27 ביוני (להלן – תדפיס מידע פלילי) מדובר בתיק חקירה שנפתח לכל אחת מהעובדות בחשד לעבירה מיום 5 במרץ 2023 (להלן – האירוע).

הממונה נסמך, כך לפי סעיף 6 בהחלטותיו, על חזקה לפיה ביחס לכל עבירה המופיעה בחלק א' לנוהל הרישום הפלילי – בהן העבירה בגינה קיים תיק חקירה לעוררת, אפילו הנחשד בה לא ראוי שיועסק במעון יום, וזאת מפאת מהותה וחומרתה של העבירה. לשיטת הממונה, על המבקש את ההעסקה, גם אם התיק נמצא רק בשלבי חקירה משטרתית, מוטל הנטל להפריך את החזקה כאמור.

השימוע והטיעונים

השימוע נערך בכתב בלבד, במסגרתו העבירו העובדות התייחסות קצרה בכתב.

העובדת 1 טענה, כי היא עובדת במעון במשך כ-5 שנים בתינוקיה, ובעלת ניסיון של מעל 25 שנה בתחום, ומעולם לא התקבלו תלונות ביחס לעבודתה. בחודש מאי 2023 התייצבה לחקירה במשטרה, לאחר שנלקחו מצלמות המעון, שם נטען כלפיה כי נהגה באגרסיביות כלפי ילד בזמן ארוחה. העובדת טוענת כי מעולם לא פעלה באגרסיביות, וכי בתחום החקירה לא הוטלו עליה מגבלות כלשהן.

העובדת 2 טענה, כי בחודש מאי 2023 נחקרה במשטרה, לאחר שנלקחו מצלמות המעון, והיא הורחקה מהמעון ל-15 יום, שלאחריהם חזרה לעבוד במעון. עוד טוענת העוררת, כי לא ביצעה עבירה או תנועה שאינה ראויה כלפי ילדים.

בהתייחס לטענות שהועברו לממונה במסגרת השימוע ענה הממונה, לכל אחת מהעובדות, בסעיף 6 להחלטותיו: "על אף הטיעונים שפורטו על ידי לא היה די בהם בכדי להפריך חזקה זו, ולפיכך הגעתי לכלל מסקנה שלא לאשר את העסקתך במעון יום לפעוטות", הא ותו לא.

טיעוני הערר

העוררת הגישה לוועדה, באמצעות מנכ"לית העמותה, בקשה לעיכוב ביצוע והודיעה שבכוונתה להגיש ערר על החלטת הממונה בפרק הזמן הקבוע לכך בחוק.

לגופו של עניין הוצגו בבקשה לעיכוב ביצוע שתי טענות:

1. בכלל לגבי תפקוד העובדות – העובדות מועסקות בעמותה מזה שנתיים, ולא ידוע על פעולות לא תקינות שהעובדות ביצעו בעבודתן.

2. באשר לאירוע בגינו קיים תיק החקירה – העובדות נחקרו במשטרה בהקשר של אירוע שהיה בעיתה אחרת, ולא ידוע למעון על תלונות כלשהן לגבי העובדות בכיתת התינוקיה, בה הן מטפלות.

דיון

ס' 15 לחוק הפיקוח מקנה לממונה סמכות רחבה מאוד וחריגה ביחס להעסקת עובדים במעונות יום; ומחייב את הממונה לאשר באופן ממשי העסקת כל עובד, ובמסגרת זאת לאורשע ולא תלויים ועומדים נגדו הליכים פליליים בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין זה ראוי שיועסק במעונות יום. לפי הממונה, כדי לסייע לו בהפעלת שיקול הדעת נקבע "נוהל בדיקת רישום פלילי לצורך הנפקת רישיון הפעלה למעון יום" (להלן – נוהל רישום פלילי). כפי שצוין בהחלטות רבות של הוועדה, יישומו של הנוהל מעלה קשיים מהותיים.

כך למשל, לשיטת הממונה, הנוהל קובע חזקה לפיה ביחס לכל עבירה המופיעה בחלק א' לנוהל הרישום הפלילי, אפילו הנחשד בה – מרגע שהוגשה תלונה נגדו כך שמרשמה בתדפיס המידע הפלילי על שמו - לא ראוי שיועסק במעון יום, וזאת מפאת מהותה וחומרתה של העבירה.

יתר על כן, לשיטת הממונה על המבקשת מוטל הנטל להפריך חזקה זו כאשר ברי כי אין לה גישה לחומרי החקירה וכלל לא ברור מה לעמדת הממונה דרוש ומספיק כדי להרים נטל זה. זאת כאשר הממונה לא הציג פירוט או מידע אודות האירוע עצמו.

דווקא בטענות המבקשת צוין בפירוש שאכן מתנהלת חקירת משטרה ביחס לאירוע במעון, אך לטענתה חקירה קיימת רק בקשר לכיתה אחרת ולא ידוע על חקירה נוספת, עוד נטען שהעובדות זומנו לחקירה בקשר לאותו האירוע. כמו כן, בשימוע לערר טענה העובדת 1, כי סרטוני מצלמות האבטחה נלקחו על ידי המשטרה.

לכל אלה לא התייחס הממונה כלל וכלל, והסתפק באמירה כוללנית שהובאה לעיל.

הממונה הוא אורגן במשרד החינוך, ככזה יש לו גישה לדוחות הפיקוח על המעון וכל מידע נוסף שאמור להיות קיים במערכת. אך בהחלטתו הממונה לא מתייחס למידע כזה, אלא רק לשורה המציינת קיומו של תיק חקירה במשטרה. גם בנגישות למידע הקיים במשטרה, לממונה יש עדיפות ברורה לעומת המבקשת, ובוודאי שלעומת העובדות.

כפי שצוין בהחלטות ועדה קודמות, הוועדה מבינה את העומס הבירוקרטי שחוק הפיקוח מטיל על המערכת. רוחב היריעה ושיקול הדעת החריגים שניתנו לממונה, לצד העובדה שהפיקוח על מעונות היום עדיין בשלבי הטמעה, וגם זאת בשיטה שונה מהותית מהנהוגה כלפי גני הילדים ובתי הספר היסודיים – כל אלה נדרשים לעיבוד שדורש עוד זמן ולמידה. אלא כשמדובר בהחלטות שמשמעותן פגיעה בחופש העיסוק, במיוחד של אוכלוסייה עובדות חלשה, הנטל הבירוקרטי שלעצמו אינו מספיק כדי להצדיק את קבלת החלטה בהסתמך על כללי אצבע בלבד.

הנמקה, ביסוס על מידע עובדתי ובחינה ספציפית של כל מקרה הן דרישות בסיסיות שעל הרשות המינהלית לקיים במימוש סמכותה. עצם קיומו של כלל אצבע בנוהל אינו עונה על חובת ההנמקה שנקבעה בחקיקה ראשית, ובמקרה זה חוק לתיקון סדרי המינהל (החלטות והנמקות), התשי"ט-1958.

שוב ושוב יודגש, הממונה לא טען שקיימות אצלו תלונות לגבי העובדות, אלא כל שנשמך עליו הוא המידע המצוין ב"תדפיס מידע פלילי" על שמן. כלומר הממונה לא הציג או טען שקיימות אצלו אינדיקציות לפעילות לא תקינה של העובדות למעט עצם קיומם של תיקי חקירה פתוחים בתחנת המשטרה.

כמו כן, גם מנקודת מבט של רציפות הטיפול היה מצופה מהממונה להתייחס, כבר בהחלטתו, לשאלת הצורך בהפסקה מידית של העסקת העובדת כאשר מדובר בשבועות האחרונים לשנת הלימודים.

החלטה

נוכח כל האמור לעיל, ובהתאם לסמכותי לפי חוק בתי דין מנהליים, התשנ"ב-1992, אני מורה בשלב זה על ביצוע עיכוב החלטת הממונה עד ליום 31 באוגוסט 2023.

נוכח הדחיפות בקבלת החלטות בתקופת ההיערכות לשנת הלימודים הבאה לצד הקושי לתאם דיונים בתקופה זו, נקבע לוח הזמנים הבא:

1. הממונה רשאי להגיש עמדה לגבי עיכוב ביצוע ההחלטה עד ליום 17 ביולי בשעה 15:00, שם יפרוט את המידע העובדתי שעמד בפניו בעת קבלת ההחלטה ויענה על השאלות הבאות:

- הממונה יענה בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים, האם קיים אצלו מידע עובדתי אודות המקרה בגינו קיים לעוררת תיק חקירה, וכיצד הגיע המידע אליו. אם קיים אצלו מידע כזה, הממונה יסביר באיזה אופן ניתן להציג מידע זה לוועדת הערר.

- הממונה יפרט מהו המידע שקיים אצלו או שיכול להיות קיים אצלו, ובכלל זה דוחות פיקוח, ושניתן ללמוד ממנו לגבי עבודתה של העוררת או לגבי התנהלות המעון שביקש את העסקתה של העוררת.

2. הממונה רשאי שלא להגיש עמדה כאמור ביחס לעיכוב הביצוע, אלא לענות על שאלות אלה במסגרת תגובה לערר; אז יוארך עיכוב הביצוע ללא צורך בהחלטה נוספת עד ליום 30 בנובמבר 2023. לאחר תגובת הממונה יקבע מועד לדיון.

3. היה ולא יוגש ערר על החלטת הממונה עד ליום 10 באוגוסט 2023 – עיכוב הביצוע יסתיים ביום 17 באוגוסט 2023.

על החלטה זו ניתן לערער לבית המשפט לעניינים מנהליים במועד הקבוע בחוק.

ניתנה היום, יום שני י"ד תמוז תשפ"ג, 03 יולי 2023, בהעדר הצדדים.

ענת חיים, עו"ד
יו"ר